

Tlačová správa

**PODPIS DAROVACEJ ZMLUVY ZBIERKY ZUBNEJ TECHNIKY SLOVENSKEJ
KOMORY ZUBNÝCH TECHNIKOV DO ZBIERKOVÉHO FONDU STM**

Miesto konania: Expozícia Pravdivo o nepravých zuboch. Od remeselníka k dentistovi a zubnému technikovi, Slovenské technické múzeum, Hlavná 88, Košice

Termín podpisu: 16. august 2021 o 09:30 hod.

Najkomplexnejšou zbierkou špecializujúcou sa na vývoj zubnej techniky v podmienkach Slovenska, je kolekcia zubno-technickej a zubnolekárskej techniky Slovenskej komory zubných technikov, ktorá bola čiastočne verejnosti sprístupnená v rámci expozície "Pravdivo o nepravých zuboch. Od remeselníka k dentistovi a zubnému technikovi" 12. apríla 2019 v sídelnej budove Slovenského technického múzea. Z vyše 800-kusovej kolekcie je návštevníkom v jednotlivých tematických celkoch expozície prezentovaných vyše 300 autentických predmetov na celkovej ploche 100 m². Expozícia vznikla podľa námetu a scenára Mgr. Martiny Ďuricovej a Mgr. Zuzany Šullovej s odbornou spoluprácou Slovenskej komory zubných technikov: Mgr. Hany Dohálovej, dipl. z. t.; Mgr. Otta Wieslera, dipl. z. t. a Jána Ondrejku, dipl. z. t.

„Podnetom pre vznik stálej expozície STM v Košiciach bola výstava na hrade Modrý Kameň. Záujem verejnosti o zbierku podnietil jej doplnenie o predmety súvisiace s vývojom profesie zubného technika. Zbierku Slovenskej komory zubných technikov pozostávajúcu z autentických predmetov, sme získali nákupom, ale aj darmi od členov komory a sympatizantov.“ Povedala prezidentka SKZT Mgr. Hana Dohálová, dipl. z. t.

Po vyše dvoch rokoch od prevzatia zbierky do odbornej úschovy Slovenského technického múzea a od otvorenia expozície sa stane zbierka zubnej techniky podpisom **Darovacej zmluvy** medzi Slovenskou komorou zubných technikov a Slovenským technickým múzeom **súčasťou zbierkového fondu Slovenského technického múzea**. Slávnostný podpis darovacej zmluvy sa uskutoční **16. augusta 2021** za prítomnosti členov SKZT: Mgr. Hany Dohálovej, dipl. z. t. – prezidentky SKZT, Mgr. Ingrid Némethovej – predsedníčky Regionálnej Komory SKZT Košice a Jána Maguru, dipl. z. t. – predsedu Regionálnej komory SKZT Prešov.

„Pre Slovenské technické múzeum je rozhodnutie, ku ktorému SKZT dospela symbolickým uznaním i ďalším povzbudením v odbornej činnosti. Osobne to vnímam aj ako zásadný posun v uvažovaní odbornej verejnosti o našom múzeu – o poslaní i kompetenciách pamäťových a fondových inštitúcií všeobecne. Ďakujem všetkým, ktorí prispeli k presvedčeniu vlastníka tejto unikátnej zbierky o odbornosti a kompetentnosti nášho múzea adekvátne sa o tieto historicky a dokumentačne hodnotné artefakty postarať. Ministerstvu kultúry SR za dotáciu na uskutočnenie našich zámerov súvisiacich s transportom zbierky z Modrého Kameňa do Košíc a s realizáciou

expoziácie v rokoch 2018 a 2019, odborným zamestnancom nášho múzea za nesmierne nadšenie a množstvo odvedenej kreatívnej, no i administratívnej a rutinnej práce pri reštaurovaní a tvorbe prezentačného výstupu, externým spolupracovníkom pri tvorbe expoziácie a mojim kolegom na úseku marketingu a prezentácie za dennodenné sprostredkovanie našej expoziácie verejnosti... Som presvedčená, že štátom garantovaná ochrana kultúrneho dedičstva, v tomto prípade v rámci zbierkového fondu, je momentálne najväčšou istotou uchovania tejto výnimočnej zbierky pre budúce generácie i jej ďalšieho spracovania a odborného zhodnotenia v rámci múzejnej prezentácie. Zbierka SKZT sa podpisom darovacej zmluvy stane výnimočnou, ucelenou kolekciou v najmladšej, systematicky budovanej zbierke v bohatom zbierkovom fonde Slovenského technického múzea, v zbierke Zdravotníckej techniky." hovorí generálna riaditeľka STM – Mgr. Zuzana Šullová.

PREDMETY ZBIERKY ZUBNEJ TECHNIKY AKO EXPONÁTY EXPOZÍCIE

Pozornosť upúta šliapacia **Morissonova vrtačka** ukrývajúca remeselné majstrovstvo výrobcov. Je najstarším a funkčným vystaveným exponátom (rok 1850), patria k nej aj vrtáčky vyrobené hodinárskymi majstrami. Vzácná je **leštička** z polovice devätnásteho storočia a tlakové vulkanizačné kotly na kaučukové protézy. Nielen bežného návštevníka expoziácie, ale aj odborníka nadchne **zubolekárska súprava**, výrobok predvojnovnej firmy Českomoravská Kolben-Daněk, **skrinka asistent, horúco-vzdušný sterilizátor** a tiež **jeden z prvých zubných röntgenových prístrojov firmy SIEMENS**. Spomedzi zubolekárskeho nástrojov je potrebné spomenúť **kliešte, ktoré vyrobil miestny kováč v oblasti Hriňová v polovici 19. storočia** a používal ich na extrakciu bolestivých zubov.

Zbierka dentálnych kovov a zliatin Prvej slovenskej afinérie Jozefa Böhma zo Žiliny. Sú v nej obsiahnuté v tej dobe všetky používané druhy zliatin. Odborníkov zaujme **piecka na pálenie porcelánových koruniek švédskej výroby z r. 1923** a príslušná kazeta originálnych keramických hmôt. Staršie typy vrtáčikov v originálnych baleniach, **prvá živica značky STELLON**, rôzne technické **klieštena platinovanie, zlatnícka letovacia fúkačka, kazeta razidiel žuvacích plôšok, prístroje na vysekávanie a výrobu dutiniek**, a ďalšie výrobky sa už z hľadiska rozvoja zubnej techniky stali historickými exponátmi. Za zmienku stojí **odborná literatúra zo začiatku 20. storočia**, kedy na našom území pracovali ako zubní technici najmä Nemci a Maďari, a preto je literatúra v jazyku nemeckom, maďarskom a anglickom. Pozoruhodné sú **garnitúry amerických porcelánových zubov**, zlatočipkové a platinočipkové, ktoré boli vyrobené v Palestíne. Významné miesto v expoziácii zaujímajú **inštrumenty a zariadenie z Ružomberka z vily spod Čebraťa od rodiny Kuskovej**. František Kuska bol prvým známym slovenským skúšaným zubným technikom, dentistom.

Mnohé z prezentovaného autentického mobiliáru a vybavenia či už zubnotechnických či zubolekárskeho pracovísk návštevníkov "vráti v čase" a ako vraví odborná garantka realizácie expoziácie Mgr. Martina Ďuricová: „**...starším možno pripomenie detstvo a mladším prinesie pocit úľavy, že dnes to už vyzerá inak.**”

<https://stm-ke.sk/sk/pobočky/sidelna-budova-v-kosiciach/expozicie>